

CONTRIBUȚII LA CUNOAȘTEREA FLOREI ROMÂNIEI

V. CIOCĂRLAN*

Summary: The author publishes the following new taxa in the Romanian flora: 1. *Lemna minuta* Humb., Bonpl. et Kunth; 2. *Anemone narcissifolia* L. subsp. *biarmiensis* (Juz.) Jalas; 3. *Centaurea napulifera* Rochel subsp. *thirkei* (Schultz Bip.) Dostál; 4. *Trapa natans* L. subsp. *muzzanensis* (Jäggi) Schinz. În the same time the occurrence in Romania of the taxa: 1. *Centaurea napulifera* Rochel subsp. *napulifera* and 2. *C. napulifera* subsp. *tuberosa* (Vis.) Dostál is denied.

Key words: floristical novelties, floristical denies, Romanian Flora.

Cunoașterea florei României este încă incompletă. Cercetările floristice recente confirmă această afirmație prin descoperirea de noutăți, dar și prin eliminări de taxoni introduși eronat. În același timp mai constatăm dispariția unor specii din mai multe localități; au dispărut și dispar mai ales speciile de talie mijlocie și înaltă, cauza principală fiind pășunatul. Ambele aspecte trebuie să ne intereseze deopotrivă, atât pentru actualizarea cunoașterii floristice, cât și pentru stabilirea măsurilor de conservare a diversității fitotaxonomice. Trebuie să mai recunoaștem că răspândirea multor specii rare din flora noastră se bazează pe date vechi, de peste 50 de ani, date care trebuie verificate și actualizate. De aici decurge una dintre necesitățile continuării cercetărilor floristice.

În prezenta lucrare comunicăm o specie și trei subspecii noi pentru flora României și negăm, în același timp, existența a două subspecii.

1. *Lemna minuta* Humb., Bonpl. et Kunth (*L. minuscula* Herter).

Icon.: Șeliag[14] pag. 274, fig. 22-1.

Specia este asemănătoare cu *L. minor* L. de care se deosebește astfel:

- fronde mici de 1-2, 5(-3) mm, fără antocian și fără nervuri sau cu o nervură greu vizibilă.

.....*L. minuta*

- fronde de 2.5-5 (-6) mm, cu nervuri vizibile, uneori 4-5 prin ramificare și adesea cu antocian pe fața inferioară, uneori și pe fața superioară *L. minor*

Material de ierbar: Herb. Univ. Șt. Agron. București nr. 23048.

Răspândirea în țară: Delta Dunării – Lacul Nebunu, împreună cu: *L. minor*, *Salvinia natans*, *Elodea nuttallii* etc.

Răspândire generală: specie adventivă din America temperată [6, 10]. În Europa se cunoaște din Belgia [10], Franța [9], Ucraina [16].

2. *Anemone narcissifolia* L., Sp. Pl. 542 (1753) (*A. narcissiflora* L. 1759., nom illeg.)

– subsp. *biarmiensis* (Juz.) Jalas (*A. biarmiensis* Juz.).

Acest taxon se caracterizează prin frunze bazale cu trei segmente primare, distinct pețiolate, limbul reniform, cu sinus bazal larg deschis (7, 8, 17). Taxonul a fost descris din munții Urali [8]; în România crește în Masivul Piatra Craiului (fig.1).

Material de ierbar: Herb. Univ. Șt. Agron. București nr. 23164.

* Universitatea de Științe Agricole și Medicină veterinară, București

- subsp. *narcissifolia* are limbul orbicular, cu (3) 5 segmente sesile, sinusul bazal îngust (închis).

3. *Centaurea napulifera* Rochel subsp. *thirkei* (Schultz Bip.) Dostál

Acest taxon nu este menționat până în prezent în literatura românească; se vorbește numai de *C. napulifera* și *C. tuberosa* Vis. considerată ca formă (12, 13). În Flora Europaea 4 [3] se afirmă despre *C. napulifera* subsp. *thirkei* că este răspândită în “partea estică a Peninsulei balcanice și spre nord până în sudul Moldovei”. Rezultă din această afirmație că subsp. *thirkei* crește și în România, în timp ce despre subsp. *napulifera* se spune că se găsește și în estul României.

Plecând de la aceste afirmații, am început să cercetez ce crește la noi: rezultatul este o mare surpriză – în România nu crește *C. napulifera* subsp. *napulifera* și nici *C. napulifera* subsp. *tuberosa* (Vis.) Dostál, ci numai *C. napulifera* subsp. *thirkei*.

Încrederea prea mare în monografi [12, 13] a determinat ocolirea acestei probleme sau chiar neglijarea ei.

Cele trei subspecii de *C. napulifera* [3] se deosebesc relativ ușor, astfel:

- subsp. *napulifera* are rizom lung, târător, cu stoloni. Rădăcinile sunt fusiforme și depărtate între ele, frunzele glanduloase, apendiculi cu marginea decurentă îngustă, de 0,5 mm, florile externe roșietice. Nu crește în România. Areal sud – vest balcanic [15].
- subsp. *thirkei* (Schulz Bip.) Dostál are rizom scurt, fără stoloni sau cu stoloni scurți. Rădăcinile sunt napiforme și apropiate, frunzele neglanduloase, apendiculi cu marginea decurentă lată, de 1-2 mm. Florile externe sunt palid-crem. Crește în toată Dobrogea. Areal nord-est balcanic [3].
- subsp. *tuberosa* (Vis.) Dostál (în Flora R. P. Române IX sub f. *tuberosa* (Vis.) Gugler) are rizom scurt, fără stoloni. Rădăcinile sunt fusiforme și apropiate. Apendiculi cu marginea decurentă de circa 1 mm lățime, florile externe sunt albastre. Nu crește în România. Areal central și vest balcanic (montan) (3).

Mai notăm că materialul din F. R. E. nr. 2074 corespunde la *C. napulifera* subsp. *thirkei* ca și materialul destul de bogat, existent în diferite ierbare, recoltat din Dobrogea. Și în listele roșii (1, 2, 11) se află menționată ca specie rară tot *C. napulifera*.

Subliniem că în descrierea speciei din Flora R. P. Române IX [13] se afirmă că florile externe sunt “azurii-albastre”, ceea ce este eronat și se descrie f. *albiflora* Prodan ex. E.I. Nyárady f. *nova*, care de fapt reprezintă tipul speciei.

Pe lângă caracterele menționate, în sprijinul datelor noastre, adăugăm încă două argumente:

- în Ierbarul Universității din Cluj există o coală nr. 42235 etichetată *C. napulifera*, provenind de la Medgidia, recoltat și determinat de D. Brândză și revizuit de B. Achtarov și N. Stojanoff în *C. thirkei*;
- în determinantul lui T. Gheideman [5] există numai *C. thirkei*.

Deși unii autori [5, 15] acordă rangul de specie pentru *C. thirkei* Schultz Bip., considerăm că poziția din Flora Europaea (3) este cea corectă.

4. *Trapa natans* L. subsp. *muzzanensis* (Jäggi) Schinz.

Icon. : Hegi, V.2 fig. 2267 (4).

Taxonul se recunoaște prin caracterele fructului, deosebindu-se ușor de *T. natans* subsp. *natans*.

- fructul prezintă între cei 4 spini (coarne), încă 4 proeminențe (mamelone). Coroana fructului este bine dezvoltată, cu gât și adâncită...*T. natans* subsp. *muzzanensis*;
- fructul nu prezintă proeminențe între spini. Coroana este slab dezvoltată, mică, gâtul neevident și fără adâncitură..... *T. natans* subsp. *natans*

Material de ierbar: Herb. Univ. Șt. Agron. București nr. 23049.

Răspândirea în țară: Delta Dunării, într-un lac mic ce mărginește Canalul Mila 36, aproape de Lacul Nebunu.

Răspândire generală: Europa centrală, din nordul Italiei și Elveția până în Belarus [4, 14].

Bibliografie

1. **Boșcaiu N., Coldea Gh., Horeanu Cl.**, 1994, Lista Roșie a plantelor vasculare dispărute, periclitare, vulnerabile și rare din flora României, Ocrot. Nat., 38 (1) : 45-56
2. **Dihoru Gh., Dihoru Alexandrina**, 1994, Plante rare periclitare și endemice în Flora României: Lista roșie în : Acta bot. hort. Bucurestiensis, București, : 173 – 197
3. **Dostál J.**, 1976, Genul *Centaurea* în Fl. Eur. 4, Cambridge
4. **Gams H.**, 1975, Genul *Trapa* în Hegi G., Illustrierte Flora von Mitteleuropa V.2, Berlin und Hamburg.
5. **Gheideman T.**, 1986, Opredeleteli vâșșih rasteonii moldavskoi S. S. R. Kișinâu.
6. **Gleason H. & Cronquist A.**, 1993, Manual of Vascular Plants of Northeastern United states, New York.
7. **Jalas A.**, 1998, Ann. Bot. Fenn. 25: 297.
8. **Juzepczuk S.**, 1937, Genul *Anemone* în Fl. URSS VII, Moskva ,Leningrad.
9. **Kerguélen M.**, 1993, Index synonymique de la Flore de France, Paris.
10. **Lambinon J. et collab.** 1992, Nouvelle Flore de la Belgique..., Meise.
11. **Oltean M. și colab.**, 1994, Lista roșie a plantelor superioare din România în : Stud., sinteze, docum. de ecol. nr 1, 1994. Acad. Rom., Inst. de Biol. București.
12. **Prodan I.**, 1930, Centaureele României, Cluj.
13. **Prodan I., Nyárády E.I.**, 1964, Genul *Centaurea* în Fl. R.P.Române IX, București.
14. **Soó R.**, 1980, Conspectus florum vegetationisque Hungariae, VI.2, Budapest.
15. **Stoianov N., Stefanov B., Kitanov B.**, 1967, Flora Bulgariei II, Sofia.
16. **Șeliag-Sosonco I. & Dubîna**, 1984, Gosudarstvenii zapovednic "Dunaiskie plavnii", Kiev.
17. **Tutin T. & Chater A.**, 1993, Genul *Anemone* în Fl. Eur. 1, Cambridge.

